

KUYUMCU/TAKI İMALATÇISI

TANIM

Tüketici isteklerini ve kullanım alanlarını dikkate alarak tasarım yapan, altın, gümüş gibi kıymetli metal ve alaşımları eriterek döküm yapan, plaka veya tel haline getirildikten sonra, işleyerek ziynet eşyası meydana getiren ve/veya satan kişidir.

A- GÖREVLER

İş süreçlerinde, iş sağlığı ve güvenliği kurallarına, çevre koruma düzenlemelerine, mesleğin verimlilik ve kalite gerekliliklerine uygun olarak;

- İş organizasyonu yapar,
- Yapılacak süs eşyalarını (takıları) tasarlar ve resmini çizer,
- Yapılacak parçaya uygun kalınlık ve boyda metali seçer,
- Platin, altın, gümüş veya bunların alaşımlarını eriterek, hazırladığı kalıba döker,
- Kalıptan çıkan parçalara, tasarıma uygun olarak, dövme, delme, basınç altında tutma, inceltme vb. yoluyla şekil verir,
- Tıraşlama, parlatma, temizleme yöntemleri ile ve kimyasal boyalarla yüzeyleri düzeltir,
- Parçaları bozulmuş takımları tamir eder,
- Altın alım satımı yapar,
- Kuyumcular, görevlerini gerçekleştirirken, kendi aralarında iş bölümüne gitmekte olup, bununla ilgili ayrıntılı bilgi **H-Ek Bilgiler** bölümünde yer almaktadır,
- Mesleki gelişim faaliyetlerinde bulunur.

KULLANILAN ARAÇ GEREÇ VE EKİPMAN

- Tezgâh,
- Küçük el aletleri; eğeler, penseler, çekiçler, keski ve makas, kıl testere, heşteek takımı ve zımbaları, örs, düzdemir, oluklu demir, mengeneler, malafalar, raspa ve çelik kalemler, kaynak kabı ve çift pergel,
- Büyük elektrikli motorlu aletler; eritme ocakları, astar için silindir, tel için hadde, vakumlu döküm ocağı, tavlama ve mine fırını, lazer makinesi, zincir makinesi, freze, cila motoru, vibratör (yazı makinesi), presler,
- Kaynak takımı (şalome),
- Malzemeler ve kimyasal maddeler; testere kılı, freze uçları (füsurlar), zımpara (brasse), cila güderi, fırçalar (tel, kıl), asitler (kezzap, tuzruhu, zac yağı), boraks, asitborik, karbonat, güherçile, siyanür, mihenik taşı,
- Tartı ve ölçü aletleri; terazi, mikrometre, kumpas, cetvel, yüzük ölçüleri.

KUYUMCU/TAKI İMALATÇISI

B- MESLEĞİN GEREKTİRDİĞİ GENEL ÖZELLİKLER

Kuyumcu olmak isteyenlerin:

- Şekilleri algılama,
 - El ve gözlerini eşgüdümle kullanabilme
 - Bir resmin ayrıntılarını akılda tutabilme,
 - Değişik mücevher modelleri tasarlayabilme,
 - Tasarlanan modelleri çizebilme yeteneğine sahip,
 - Dikkatli, sabırlı
- kişiler olması gerekir.

Yaratıcılık meslekte ilerlemeyi kolaylaştıran bir özelliktir.

C- ÇALIŞMA ORTAMI VE KOŞULLARI

Kuyumcular atölyelerde çalışırlar. Çalışma ortamı sıcak ve madeni koku ile yüklü olabilir. Kuyumcular odasıyla, atölye personeliyle ve meslektaşlarıyla iletişim halindedir.

D- MESLEK EĞİTİMİ

MESLEK EĞİTİMİNİN VERİLDİĞİ YERLER

Mesleğin eğitimi yeterli sayıda müracaat olması durumunda mesleki eğitim merkezlerinin “Kuyumculuk Teknolojisi” alanı “Takı İmalatı” dalında, kalfalık ve ustalık eğitimleri verilmektedir.

MESLEK EĞİTİMİNE GİRİŞ KOŞULLARI

Çıraklık eğitimine başlayabilmek için;

- En az ortaokul mezunu olup zorunlu eğitim çağında olanlar eğitim seviyelerine uygun olarak düzenlenecek mesleki eğitim programlarına göre çıraklık eğitimine alınabilir.
- Kayıt yaptıracak öğrencilerin sağlık durumlarının ilgili mesleğin öğrenimine elverişli olması gerekir. Bu durum, programın özelliğine göre gerektiğinde, sağlık/sağlık kurulu raporuyla belgelendirilir.
- 14 yaşını doldurmuş olmak,
- Eğitim görmek istediği meslekte bir işyeri bulmak ve işvereni ile çıraklık sözleşmesi imzalamak gerekmektedir.

EĞİTİMİN SÜRESİ VE İÇERİĞİ

Mesleğinin eğitim süresi ilköğretimden sonra 4 yıldır. Eğitimin 3 yılı kalfalık, 1 yılı ustalık eğitimidir.

Mesleğin seçimi 9. sınıfta yapılır. Ortak genel kültür dersleri ve meslek dersleri her sınıf seviyesinde verilmektedir.

Eğitim haftada 1 gün mesleki eğitim merkezlerinde, 4 gün çıraklık sözleşmesi yapılan işyerlerinde verilmektedir.

Çıraklık ve mesleki eğitim kapsamında ders programı genel bilgi dersleri ile meslek bilgisi derslerinden oluşmaktadır.

Teorik olarak verilen bilgilerin yanında, işyerinde de usta öğreticinin gözetimi altında pratik çalışması yapılmaktadır.

EĞİTİM SONUNDA ALINAN BELGE-DİPLOMA

Meslek eğitiminin 11. sınıfını başarı ile tamamlayanlara kalfalık belgesi, 12. sınıfı başarı ile tamamlayanlara ise ustalık belgesi verilir. Fark derslerini tamamladıkları takdirde meslek lisesi diploması ve mesleğiyle ilgili işyeri açma belgesi alırlar.

E- ÇALIŞMA ALANLARI VE İŞ BULMA OLANAKLARI

Ülkemizde geleneksel metallere yapılmış ziynet eşyasına - gerek takı gerekse tasarruf amacıyla- büyük ilgi duyulmaktadır. Bu sebeple çok hareketli bir iç piyasası bulunmaktadır. Özellikle bazı illerimizde bu alanda çok sayıda insan çalışmaktadır. Meslek elemanı bir başka kişinin yanında çalışabileceği gibi kendi adına işyeri de açabilir. Bu meslek, geçmişte daha basit el aletleri ile yapılırken, kullanılan aletlerde gelişmeler söz konusu olmuştur.

Kuyumculuk mesleğinde çalışanlar, gelecek kuşaklara sanat mirası olarak bırakacaklarından temel işlemleri ve değişiklikleri yakından takip etmek ve ustalıklarını sergilemek zorundadırlar. El kuyumculuğu atölyelerde yürütülmektedir. Altın kaplama işi seri üretim için yapılmaktadır.

Gelecekte teknolojik bilgilerle donanmış, ustalıklarını işledikleri parçalara yansıtan iyi yetişmiş uzman elemanlara ihtiyaç olacaktır. Meslek elemanlarının bir bölümü imalat alanında çalışırken, bir bölümünün satış konusunda çalıştığı görülmektedir. Az da olsa işi iki kişinin bir arada yürüttüğü durumlar olabilmektedir.

F- EĞİTİM SÜRESİNCE VE EĞİTİM SONRASI KAZANÇ

EĞİTİM SÜRESİNCE

- 3308 sayılı “Mesleki Eğitim Kanunu” gereğince, işletmelerde mesleki eğitim gören öğrencilere asgari ücretin net tutarının; yirmi ve üzerinde personel çalıştıran işyerlerinde yüzde 30’undan, yirmiden az personel çalıştıran işyerlerinde yüzde 15’inden, aday çırak ve çırağa yaşına uygun asgari ücretin yüzde 30’undan, kalfalık yeterliğini kazanan mesleki eğitim merkezi 12’nci sınıf öğrencilerine asgari ücretin yüzde 50’sinden aşağı olmamak üzere ücret ödenir.
- Eğitim gören öğrencilerin iş kazası ve meslek hastalıkları ile ilgili sigorta primleri devletçe karşılanır.
- Öğrenciler, mesleki eğitim yaptıkları işletmelerin sosyal imkânlarından faydalanır.

EĞİTİM SONRASI

Çalışanların asgari ücretten başlayan kazanç durumu, çalışılan işyerinin büyüklüğü, kişinin tecrübesi, bilgisi, yeteneği, çalışma kapasitesi ve sektörün ücret düzeyine göre değişebilmektedir.

Kazanç bir başka kişinin yanında çalışma veya kendi adına iş sahibi olma durumuna göre değişkenlik gösterir.

KUYUMCU/TAKI İMALATÇISI

G- MESLEKTE İLERLEME

MESLEKİ EĞİTİMDE İLERLEME

Mesleki Eğitim Merkezinden diploma alarak mezun olanlara, alanın/bölümün devamı niteliğinde olan ve YKS Kılavuzunda belirtilen yükseköğretim (ön lisans/lisans) programlarını tercih ettikleri takdirde ek puan verilmektedir.

Ayrıca mezunlar, yükseköğretime giriş sınavlarında başarılı oldukları takdirde, YKS Kılavuzunda belirtilen programlara yerleştirilebilirler.

Çeşitli eğitim ve kurslara katılarak mesleki bilgi ve beceriler artırılabilir.

İŞ HAYATINDA İLERLEME

Kuyumculuk eğitimi tamamlayanlar kendi olanakları ile kuyumculuk mesleğinin, aşağıda sıralanan bölümlerinde uzmanlaşabilirler:

- Altın ve gümüş kuyumculuğu, mücevherat kuyumculuğu, mücevherat tamirciliği, kıymetli taş tıraş ve perdah işçiliği, kıymetli taş takıcılığı,
- Kıymetli metal çekiciliği, kıymetli metal varak işçiliği, mücevherat oymacılığı.

Ayrıca bağımsız işyeri açabilirler.

BENZER MESLEKLER

- Altın ve gümüş işlemecisi,
- Kıymetli taş tıraş ve perdah işçisi,
- Mücevherat oymacısı,
- Mücevherat tamircisi,
- Takı teknolojesti (teknikeri),
- Model tasarımcısı,
- İmitasyon (taklit takılar) yapımcısı.

KUYUMCU/TAKI İMALATÇISI

H- EK BİLGİLER

KUYUMCULUK SEKTÖRÜNDEKİ MESLEKLERLE İLGİLİ TANIMLAR

Eritici (ocakçı): Kuyumculukta kullanılan değerli metalleri ocakta, potalarda eriterek düz veya tel şidelere, derecelere (kalap) döküp silindirlerden veya haddelerden istenilen mikronda levha (astar) veya tel halinde çekerler.

Dökümcü: Takı tasarımcıları tarafından çizilen takı modellerinin kauçuk kalıplarda mumdan kopyalarını çoğaltıp alçı kalıbını alarak ondiksiyon ocaklarında santrifüjle seri halinde dökümünü yapar.

Sadokar: Her türlü takıyı ham altından elle yapabilen ustadır.

Mıhlayıcı: Takıların taşlarını ayarlayıp takılara monte eden, tutturan ustalardır.

Kalemkar: Takıya nakış desen yapılacaksa el kalemi veya makine kalemi ile bu işlemi yapan ustadır.

Oymacı ajurcu: Kıl testere ile veya presle ajurlu takıları yapan ustadır.

Mineci: Bazı altın takıların üzerinde görülen renkli emaye süslemeleri yapan ustadır.

Yaldızcı Kaplamacı: Elektroliz ile muhtelif kimyasal banyolarda bir metalin üzerini diğer bir metalin iyonları ile kaplama işlemi yapan kişidir.

Cilacı: Bitmiş takılara gereken parlaklığı veren polisaj ustalarıdır.

Ramalı İfrazcı: Kuyumcu atölyelerinde işlemler sırasında verilen fireyi (kayıbı) geri kazanmak ve bunların has altın haline getirilmesi işlemi yapan kişidir.

Ayar evleri: Kimyasal metodlarla ayarı bilinmeyen altının kesin milyem raporunu verir.

Malzemeci: Kuyumcular için gerekli araç, gereç, malzeme, kimyasal maddeleri ve vitrin dekorlarını sağlar.

I- KAYNAKÇA

- Meslek elemanları,
- 3308 Sayılı Kanun,
- MEB Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği,
- TC. MEB Çıraklık Dönemi Kuyumculuk Meslek Dalı Eğitim Programı,
- Güncel Meslekleri Federal Çalışma Kurumu, Frankfurt-1992/1993,
- Uluslararası Standard Meslek Sınıflaması-ISCO 08,
- MEDAK (Meslek Danışma Komisyonu) üyesi kuruluşlar.

İ -AYRINTILI BİLGİ İÇİN

- İlgili eğitim kurumları,
- <https://kariyerkapisi.cbiko.gov.tr/>
- Türkiye İş Kurumu web sayfası www.iskur.gov.tr
- Mesleğim Hayatım web sitesi <https://meslegimhayatim.meb.gov.tr/>,
- T.C. Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı, <http://www.osym.gov.tr/>,
- Bünyesinde “Meslek Bilgi Merkezi” Bulunan Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri/Hizmet Merkezleri.

Bu dosya meslek seçme aşamasında olan gençleri bilgilendirme amaçlı olup, meslek mensupları, işyerleri, mesleğin eğitim yerleri ve meslek odalarından bilgi alınarak oluşturulmuştur.